

Timo Kinnunen
Särkiniementie 16 A 41
70700 Kuopio
Finland

Nykäsen Matin satunnaisena naapurina

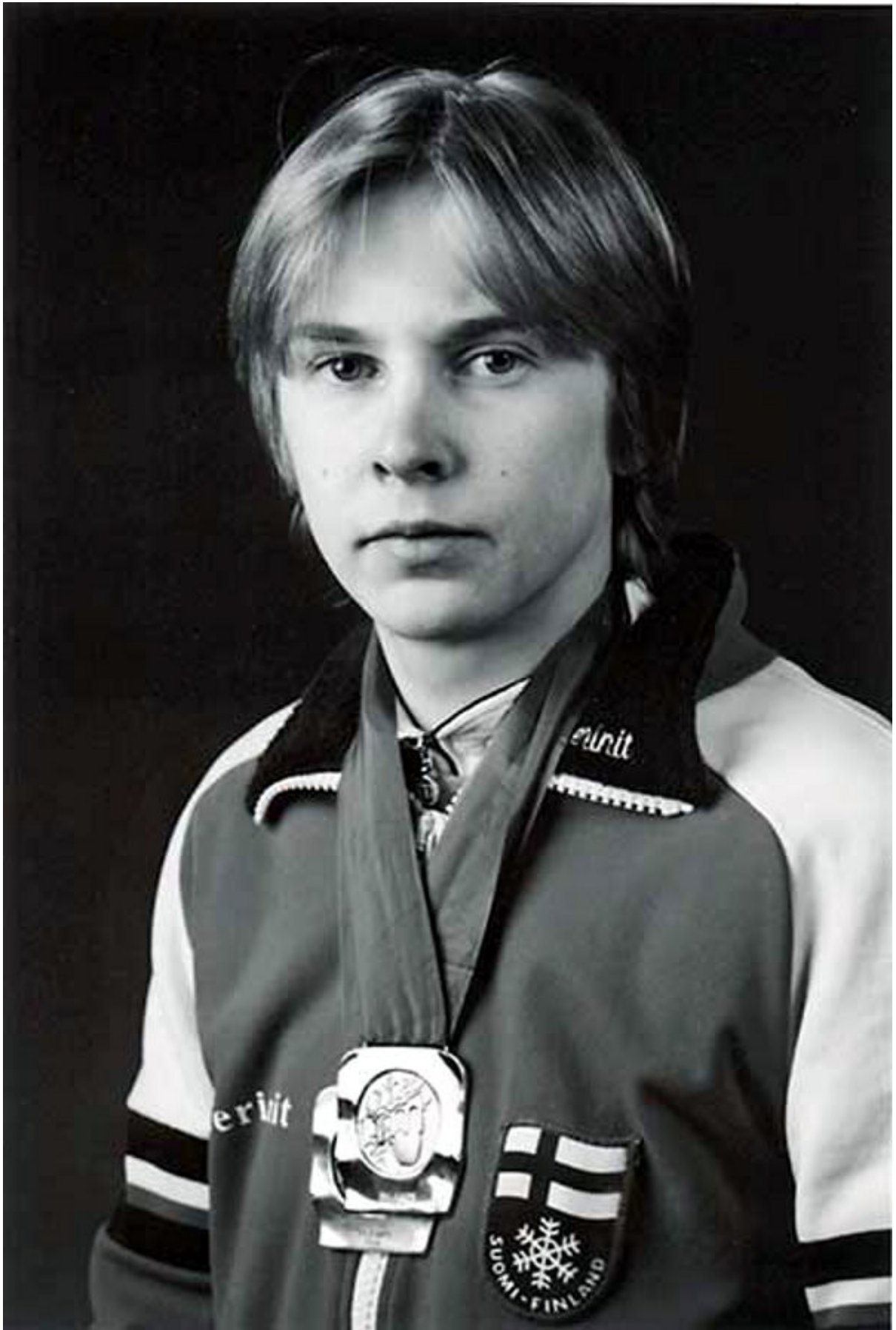
Googlen Streets View on vallan mainio keksintö niille, jotka vain harvoin matkustavat matkakohteisiinsa konkreettisesti – tai niille, jotka nauttivat kaikesta mahdollisesta virtuaalisesti. Olen yksi niistä jotka mielummin eivät mene paikalle *livenä* ja ota sieltä sadoittain huonoja kuvia – pallinaamaa pallinaaman perästä. Jyväskylä *an sich* jää tällä tavoin tietenkin pelkäksi märeksi päiväuneksi. Tehdään siis nytkin mielummin vain tämä virtuaalimatka **Google Street View** -kuvausauton kyydissä. Kaikkea mahdollista, Jyväskylään liittyvää kuvallista aineistoa, ei ole enää saatavilla, ja tyyppillisenä esimerkkinä tästä on entinen linja-autoasema, josta ei tahdo löytyä kuvia sitten millään, ja Googlen pojatkaan eivät sentään ole kyenneet kuvaamaan olematonta tai hävitettyä. Kuvausauto ei ole Jyväskylässä ihan joka paikkaan päässytäkään, ja siitä kuva-aineistosta, jonka se on saanut kasaan, olen valinnut ne kohteet, joiden kanssa olen ollut joskus ainakin jonkinlaisissa tekemisissä, ja joihin liittyvät tarinat tunnen parhaiten. Luonnollisestikaan tarinat eivät ole sinällään tosia, mutta tosiasiat, joiden varaan tarinat rakentuvat, ovat tosia. Siis vähän samaan tapaan jos kehuisin olleeni rauhan kaikkien aikojen paras *uimamestari*. Rauha on ollut ihan oikeasti olemassa, ja Saimaassa voi edelleenkin uida kilpaa, jos himottaa, mutta minä en ole koskaan ollut minkään valtakunnan uimamestari.

Eräänlaisena johdantona siihen, mitä on tuleva, esitän ylläolevan kuvan, jossa ruumis on minun ruumiini, mutta jossa pää on *Lordin*, eli **Putausuun** pää. Miksi tällainen kuva? No, eihän meistä kukaan ole täsmälleen ottaen sitä, miksi muut meitä luulevat. Tosiasia on, että ylläoleva kuva on otettu Mikkelin kaupungin sosiaalivirastossa, ja turvajalkineista huolimatta, kyseessä oli eräänlainen, alempi valkokaulustyö, eli olin sosiaalitarkkaaja. Vain pää on vaihdettu, ja se voi olla ihan hyväkin idea sinällään, ei siinä mitään. Tämän kuvan perusteella itse *Lordikin* olisi siis voinut olla kyseisessä paikassa työssä, kun naamakin on sama, mutta eipähän vaan ollutkaan. Ei se olisi hommaa todennäköisesti edes osannut tehdä, ja jäänyt yksin työhuoneeseensa, koska yksikään asiakas ei olisi astunut ovesta sisään jo pelkästään vahvan hienhajun takia. Muistan, että tuossa huoneessa oli isokokonen kukka, ja kun kerran sain ihan sitä ehtaa kananpaskaa, päätin yllättää kukan, ja tein kananpaskasta ja raanavedestä tuiman

seoksen. Parin tunnin kuluessa kastelusta, ihan pikkuhiljaa, huoneen täytti tyrmistyttävä kananpaskanleimu. Jouduin huuhtelemaan kasvin multapaakkua melkein parin tunnin ajan vedellä, ennenkuin haju alkoi paakusta hälvetä. Samaan tapaan tämä *Lordikin* olisi varmaan haissut. Jollette nytten (siten tai täten) ymmärtäneet, millä tavoin tämä voisi olla johdantona mihinkään, niin sitä pahempi tosiasioille, sillä eihän kaikkien johdantojen tarvitse johtaa yhtään mihinkään. Ja köyhän talon johdannoitan eivät koskaan vierekkäin kulje, koska niitä on vain yksi. Ne voivat osoittaa myös itseensä, ja täytyykin, ellei muita ole. Mutta nythän tämä homma alkaa mennä niin vaikeaksi, että on parasta aloittaa, ja hyssytellä vaivihkaa jo sanottu unohdukseen.

Mäkimies Nykänen

Matti Nykäsestä on kerrottu monta tarinaa, ja en aio olla omalta osaltani lisäämässä niitä. Erikoinen miehän tässä on kuitenkin kyseessä. Se aloitti säännöllisen harjoittelun jo 12-vuotiaana (muista jyvaskyläläisistä samanikäisistä pojista poiketen), ja hyppäsi parhaina poika- ja nuoruusvuosinaan 2000 hyppyä vuodessa – mikä on todella paljon, kun vielä ottaa huomioon sen, ettei tuonajan mäissä ollut

hissejä, eikä tarjolla ollut mitään mukavuuksia. Rönttäkelillä se oli todennäköisesti mäessä ihan yksin. Kesäisin mäessä ei voinut hypätä, koska muovimäkiä oli vielä harvassa - joten tehollinen aika harjoittelulle oli 3-5 -kuukautta vuodesta, riippuen talven pituudesta. Hän hyppäsi harjoitushyppyjään jokaisessa mahdollisessa säässä, ja tästä oli hänelle myöhemmin hyötyä, kun ulkomaisissa kisoissa sattui erityisen huono sää, jollaiseen toiset hyppääjät eivät olleet tottuneet, tai sellaisessa harjoitelleet. Miehen myöhemmistä vuosista on ollut liikkeellä jos jonkinlaista juttua, ja niihin en tässä nyt kuitenkaan puutu, sillä jos mies edes vähääkään kiertää maailmaa, sattuu hänelle yhtä sun toista, ja jokainen voi mennä itseensä, jos haluaa häntä jostakin syyttää. Hän oli eräänlainen oman aikansa lapsitähti, joka sai jo varhain paljon, ja hän eli koko ikänsä vailla minkäänlaista kunnon koulutusta. Silti hän hankki enemmän rahaa kuin monet kymmenen elämänsä aikana. **Nykäsen** hikisten näppien välistä on varmasti virrannut aikojen kuluessa kosolti rahaa. Sanotaan, että mieshän on *VAIN* mäkihyppääjä, mutta niin ovat esimerkiksi kaikki merkonomitkin *VAIN* merkonomeja, ja sehän nyt ei ole yhtään mitään, olla joku helvetin merkonomi. Rallikuskit ovat hekin *VAIN* pelkkiä *autokuskeja*, ja samanlaista *VAIN*-kansaa ovat myös kirvesmiehet ja betoninraudoittajat, tai aina niin kaiken kaikesta tietävät opettajat. Olemme lukeneet rikkaista suvuista peräisin olevien johtajien muistelmia, jossa nämä kuvaavat omia isiään pahimman luokan psykopaateiksi, joten ei taida silläkään suunnalla olla pullat hyvin uunissa. Itse asiassa meistä kukaan ei ole kovinkaan suuressa määrin muita kummempi. Jopa ulostaessamme olemme samanlaisia. Sama, sisääpäinkääntynyt, keskittynyt ilme, ja samanlainen lopputurahdus kuuluu jokaisen perseestä kun ulostushomma on ohi. Meillä kaikilla on napa, ja olemme kaikki jollekin jotakin velkaa, ja huijaamme toisia aina kun siihen pystymme. Minä en ole koskaan nähnyt *livenä* **Matti Nykästä**, enkä tunne häntä millään tavalla, vaikka hän onkin mitä ilmeisimmin hyvinkin tunnettu henkilö. Huomasin tässä kuitenkin päivänä muutamana, että en löytänyt netistä edes kuvia esimerkiksi **Nykäsen** asunnoista Jyväskylässä, vaikka tiesin tarkkaan, missä niistä ensimmäinen sijaitsi, ja senkin, miltä se näytti. Nyt on ihan pakko korjata tämä puute, ja tehdä tarina, jossa ne ovat mukana, sillä eiväthän nämä mitään valtionsalaisuuksia sentään ole. Mutta katsokaa kuitenkin vielä kerran ylläolevan kuvan nuorta miestä mitali kaulassaan, ja miettikää, kuinka moni muu tarkkailukoulun oppilaista on enää hengissä. Suomalaisen talviurheilun historiassa ei ole ollut hänen veroistaan hyppääjää, ja näyttää vahvasti siltä, ettei enää tulekaan, koska uusilta hyppääjiltä puuttuu pitkäjänteisyys ja taistelutahto, ja näyttäisi puuttuvan monia muitakin ominaisuuksia. Ja kun vielä sanotaan, että ilmastoin lämpenemisen vuoksi talvet loppuvat Suomessakin lähes kokonaan, niin suomalaisia talviurheilusankareita ei voi edes teoriassa enää tulla – ellei sitten rullasuksimäenlasku ala yleistymään. Ja jos vedestäkin alkaa tulla maailmalla puutetta, niin ovat ne uimasankaritkin aika vähissä, sillä ei se vähä vesi riitä enää turhanaikaiseen *lotraamiseen*. Mutta uuden jääkauden taas lähestyessä talvet palaavat, ja sitten taas voi tehdä vertailuja **Matin** saavutusten ja uusien hyppysankarien aikaansaannosten välillä, jos täällä on ketään enää hyppimässä. Urheilusankaaruus on tavallaan ikuista, sillä tiettyjen olosuhteiden vallitessa, tai palatessa takaisin, saavutukset pätevät, ja kirkastuvat.

Minun kotini ja Nykäsen tarkkailukoulu

Asuin itse jossakin vaiheessa, ja varsin pitkäänkin Rajakadulla, ja talon naapurissa oli Jyväskylän maalaiskunnan virasto, joka kuvassa näkyy etualalla. Olin tuolloin vielä avioliitossa, joka sitten loppui kuten avioliitot loppuvat. Syitä on turha lähteä tässä setvimään, koska eivät ne ketään kiinnosta, ja ei niistä löydy kuitenkaan mitään mielenkiintoista. Tein kuitenkin tuolloin täysin oikean valinnan, ja en ole katunut päätöstäni päivääkään. Senverran kerrottakoon asiantynkää, että kun lähdin pois viimeistä kertaa, oli jo yö, ja otin mukaani kitarani, ja tupakkivehkeet. Kävelin kitarani kanssa kohti Puistokadun alapäätä, ja matkan varrella, läheisen kerrostalon parvekkeella nojailevat ihmiset, pyysivät minulta soittoesitystä. No, eihän siinä mitään, lauloin niille pari rallia, ja ne heittelivät lantteja kadulle. Juuri sillä hetkellä maailma tuntui muuttuneen, ja jotenkin ikäänkuin avautuneen, ja rento fiilinki levisi kehon joka soppeen. Olin ikäänkuin irtautunut jostakin painostavasta, ja olin kuin herännyt pahasta unesta, ja minä tiesin, etten palaa enää koskaan takaisin. Ja niihän siinä sitten kävikin. Huomatkaa kuinka kuvan talot ikäänkuin kallituvat toisiaan kohti, mikä ennakoi tavallaan maalaiskunnan ja kaupungin liitosta.

Asuintaloamme vastapäätä, kadun toisella puolella, sijaitsi tarkkailukoulu, jossa **Matti Nykänen** oli oppilaana. On hyvin todennäköistä, että **Matilla** oli vaikeaa keskittymiskyvyn puutetta, johtuen ylivilkkaudesta – josta on kai olemassa useitakin eri ammattitermejä. Noihin aikoihin ei oireyhtymään ollut tarjolla varsinaista hoitoa, ja vielä ei ymmärretty mistä tuossa oli kysymys, eikä osattu lääkitä oireita – joten ihmisten osana oli sopeutua ja kärsiä, ja tulla toimeen omin keinoin. On tietenkin olemassa se selitys, josta opettajat eivät mielellään puhu: että vain harva koulu on sellainen, että se innostaisi tai kiinnostaisi. Virallisen selittämisen taustaa vasten on suorastaan pieni ihme, että **Matti** kykeni viemään läpi rankat harjoitusohjelmansa, ja kipuamaan sinnikkäästi yhä uudelleen ja uudelleen hyppytorniin – mikä vaatii nimenomaan pitkäjännitteisyyttä ja keskittymistä, ja ei tunnu mitenkään sopivat yhteen oireyhtymän kanssa, mutta elämä on täynnä mysteereitä, ja ristiriitaisuus saatta sittenkin olla se paras selittävä tekijä.

Minun tilapäiskotini ja Nykäsen palkintokoti

Eroni jälkeen asuin joitakin aikoja Kenttädulla talossa, jossa muuan vanha leidi piti vuokrakasarmia. Se oli vuokrannut jokaisen tarjolla olevan komeron, ja eräskin homo kokki asui siellä vaatehuoneessa. Tämä kyseinen nainen oli yhteiskunnallisesti aktiivinen, ja keräsi rahaa **Matti Nykäsen** taloa varten. Täytyihän sitä toki **Matille** saada oma talo! Hän ei suinkaan toiminut tässä täysin yksin, vaan mukana oli melkoinen joukko muitakin ihmisiä. Talo, jossa itse asuin, saattoi olla juuri ylläolevassa kuvassa näkyvä rakennus, mutta saattaa olla, että se oli joku viereinen pytinki - vaikkakaan ei ole varma mistään näin jälkikäteen. Joka tapauksessa sen yläkerroksen ikkunasta avautui suora näkymä **Nykäsen** talolle. Eli: olin taas kerran, ja täysin satunnaisesti, joutunut **Nykäsen** naapuriin. Tämä ei juurikaan viettänyt aikaansa talossa, koska hyppyura oli vielä tuolloin hyvässä vauhdissa. Itse asiassa en nähnyt talolla koskaan ketään.

Nykäsen entinen talo sijaitsee Viljasenkadun päässä, ja se rajoittuu Kenttäkatuun. **Nykänen** rakennutti kaupungin erityisluvalla talonsa ympärille korkean aidan, sillä hän halusi kuulemma suojella yksityisyyttään. Tavallinen omakotitalossa asuja ei todennäköisesti olisi moista lupaa saanut. Kaupungeissahan ei saa edes kaataa tontillaan olevaa puuta ilman lupaa. Muistaakseni **Nykäselle** tarjottiin kaupungilta jonkinlaista kenttävahtimestarin hommaa, mutta se ei kuitenkaan herralle kelvannut. Tarjous oli kuitenkin vähintäänkin kohtuullinen miehelle, jolla ei ollut mitään muodollista koulutusta, eikä taida olla vielääkään. Kauaahan hän ei sitten tuossa talossa asunutkaan, vaan muutti sieltä pois, ja koko kaupungista samantien. Hän palasi ainakin kerran takaisin joksikin aikaa, mutta ei ole kuitenkaan kokenut Jyväskylää kodikseen, vaikka on siellä syntynyt.

Nykäsen hyppyyri Laajavuorella

Matti Nykäselle on nimetty Jyväskylässä, Laajavuorella sijaitseva mäki, joka näkyy ylläolevassa kuvassa. Kaupungilla lienee ollut huono omatunto, koska se ei kyennyt aikanaan käyttämään hyväkseen täysin **Nykäsen pr-arvoa**. Kuin nyt ajattelee vaikka sitä, kuinka helpolla **Lordi** sai oman aukionsa, tai **Andy** oman kökköpatsaansa, niin ei voi juuri muuta kuin ihmetellä. **Nykäsen** mäestä on ponkaistu parhaimmillaan 112 metrin hyppy, joten ei mikään lentomäki ole. **Google Street View** -auto ei ollut mäellä päässyt käymään katutietyön vuoksi, joten sen keräämästä kuvastosta en saanut mäestä minkäänlaista kuvaa, tai olisin saanut sellaisen, jossa metsää olisi kasvanut edessä estäen näkyvyyden. Käytinkin sensijaan **Eniron** helikopterikuvaa, joka nimenomaan tässä tapauksessa antaa jopa paremman yleiskuvan alueesta. Kuvasta näkee oikeastaan parhaiten mäkeen liittyviä muita paikkoja, kuten lammen, jota avaintouimarit käyttävät talvisin, tai ainakin käyttivät ennenvanhaan. Miksi he olisivat tästä huvistaan nyt luopuneet? On sauna, ja kaikki. Kuvasta näkee myös sen, että kunnollista katsomoa ei ole rakennettu, ja pysäköintialueellekin on tuosta jonkinverran matkaa – joten ei tästä taida kehittyä mitään maailmancupin kilpailupaikkaa – ainakaan nykyisellään. Mäki on kuitenkin varsin korkea, ja sieltä avautuvat aivan hulpeat näkymät, ja on erittäin opettavaista seistä lähtötasanteella, ja aprikoida sitä uskailtaisiko sitä itse hypätä mäestä alas, ja jaksaisiko sitä rampata portaita ylös 2000 kertaa vuodessa. Ja miten tämä kaikki nyt sitten liittyy minuun. Tulihan noilla tanhuvilla juostua lenkkejä, ja asuttua siinä lähellä Kypärämäellä kahteenkin otteeseen.

Torijuttu Nykäsestä

Asuin myös jossakin vaiheessa Sammonkadulla, joka sijaitsi entisen torin vieressä, ja ikkunasta avautuikin hyvä yleisnäkymä torille. Talon omisti joku naapurikaupungin pamppu, ja kun sen tytär halusi asunnon taas itselleen, sain minä lähteä. Torilla tapahtui koko ajan kaikenlaista, ja vaikken kenties nähnytään itse sitä nykästapausta, josta käyn nyt kertomaan, ei sekään täysin mahdotonta ole.

Kuten ylläolevasta kuvasta näkyy, jonka katsontakulma avautuu Harjun viertä kulkevalta kadulta, ei vanhaa linja-autosemaa enää ole olemassakaan, vaan sen paikalle on rakennettu korkeita kerrostaloja, ja osa rakennustöistä on vielä meneillään, kuten kuopasta ja hullujussistakin näkyy. Poissa on kokonaan entinen tori, eli *ruukkujen tasanko*, jossa mustalaiset myivät viinaa - ja niin monet muutkin tutuista kiintopisteistä ovat kadoksissa. Tuossa se kuitenkin aikanaan oli, se linkkariasema, jossa oli ihan oikea

baaribaari, ja matkatavarain säilytys, ynnä lipunmyynti, sekä kioski. Ihan kiusallani olen liittännyt kuvaan pikkukuvan vanhasta linja-autoasemasta – etteivät jyväskyläläiset grynderit unohtaisi syntejään. Vain aniharvoin näkee kokonaista kaupunkikorttelia muutettavan niin, että mitään siitä ei jää jäljelle. Mutta onhan Jyväskylässä toki tapahtunut muutakin yllättävää, ja dramaattista, kuten se, että Tuomiojärven ranta on rakennettu täyteen pienhuvilamaisia, aidattuja omakotitaloja, jotka estävät muita, ja satunnaisia rantatielläkulkijoita näkemästä järvelle, ja jollei taloja ole välissä, niin sitten siinä on korkea aita. Viitaniemen kärki lienee ainut paikka jossa ei taloja, tai aitausta, ole.

Tarinamme kannalta tärkein on kuitenkin kuvassa näkyvä punainen tiilitalo, jonka edessä sijaitsi ennen taksiasema. Taustalla näkyy tuttu vinttiravintolan rakennus. Tarina etenee niin, että taksiaseman liepeillä seisoskeli kaksi nuorta naista, keskustellen jostain keskenään alkuyön tunneilla. Pian heidän luokseen saapui nuorehko mies, joka kysyi, näkivätkö neidit tuon auton tuolla noin, juuri tuolla, ja viittilöi innokkaasti sinnepäin. No, näkiväthän neidit toki sen. Mies kertoi, että autossa istui itse **Matti Nykänen**, joka halusi naisten tulevaan seurakseen autoon. **Matin** toive ei kuitenkaan täyttynyt, ja niinpä auliin **Matin** apulaisen täytyi alkaa tähyilemään muita vaihtoehtoja. Varmaankin on aina tarjolla myös niitä naisia, jotka tuollaiseen suostuvat. Ja miksei olisi. Television erilaisiin kykykilpailuihin riittää aina innokasta, joskin täysin kyvytöntä laulajaa ja artistia, ja *Big Brother* -ohjelmiin omanlaisiaan pyrkyreitä. On se julkisuus toki niin makeaa. Olisin minä tämänkin tapauksen voinut nähdä, sillä punatiilistä rakennusta ei ennen ollut, joten Sammonkadulta avautui paikalle esteetön näkymä. Tavallaan **Matti** siis oli taas operoimassa naapurustossa. Vaikka onhan tämä nyt ehkä aika kaukaa haettua, mutta olen tähän pakotettu, koska en ole **Matin** veljenpojan orpanan lapsuudenkaveri.